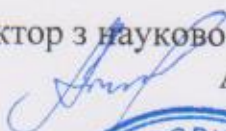

Міністерство освіти і науки України
Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна
Кафедра соціально-економічної географії і регіонознавства

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

Проректор з науково-педагогічної роботи
А. В. Пантелеймонов

“ _____ 2019 р.

Робоча програма

ВИРОБНИЧОЇ ПРАКТИКИ

рівень вищої освіти магістр

галузь знань 01 Освіта/Педагогіка

спеціальність 014.07 Середня освіта (Географія)

освітня програма Географія, економіка та краєзнавчо-туристична робота

факультет геології, географії, рекреації і туризму

2019/2020 навчальний рік

Програму рекомендовано до затвердження Вченою радою факультету геології, географії, рекреації і туризму

« 28 » серпня 2019 року, протокол № 11

Розробники програми:

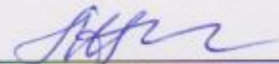
Сегіда К. Ю. – д. геогр. н., доцент, доцент кафедри соціально-економічної географії і регіонознавства.

Кравченко К. О. – старший викладач кафедри соціально-економічної географії і регіонознавства.

Програму схвалено на засіданні кафедри соціально-економічної географії і регіонознавства

Протокол № 8 від « 27 » серпня 2019 р.

Завідувач кафедри

(підпис)

(Нємець Л. М.)

(прізвище та ініціали)

« 27 » серпня 2019 р.

Програму погоджено методичною комісією факультету геології, географії, рекреації і туризму

Протокол № 1 від « 28 » серпня 2019 р.

Голова методичної комісії

(підпис)

(Жемеров О. О.)

(прізвище та ініціали)

« 28 » серпня 2019 р.

ВСТУП

Програма виробничої практики складена відповідно до освітньо-професійної програми підготовки магістра за спеціальністю 014.07. Середня освіта (географія) освітньою програмою «Географія, економіка та краєзнавчо-туристична робота».

1. Опис практики

1. Опис виробничої практики з географії, економіка та краєзнавчо-туристичної роботи

1.2. Характеристики виробничої практики.

1.2.1. Місце виробничої практики в структурі основної освітньої програми і область застосування програми виробничої практики

Виробнича практика з одержання професійних навичок є елементом базової частини основної освітньо-професійної програми підготовки магістра за спеціальністю 014.07. Середня освіта (географія) освітньою програмою «Географія, економіка та краєзнавчо-туристична робота». Програма виробничої практики визначає її зміст, обсяг і порядок проходження студентами денної та заочної форм навчання.

1.2.2. Форми проведення виробничої практики

Виробнича практика є обов'язковою і являє собою вид навчальних занять, орієнтованих на професійно-практичну підготовку майбутніх фахівців, що навчаються, шляхом: особистої участі студента в діяльності установ і організацій різних форм власності; шляхом виконання індивідуальних завдань, спрямованих на розв'язок конкретних завдань.

1.2.3. Трудомісткість виробничої практики в структурі основної освітньої програми

Загальна трудомісткість виробничої практики становить **6 залікових одиниць – кредитів (180 академічних годин)** і проводиться відповідно до навчального графіка календарного плану освоєння основної освітньо-професійної програми підготовки магістра за спеціальністю 014.07. Середня освіта (географія) освітньою програмою «Географія, економіка та краєзнавчо-туристична робота».

6.5. Мета практики – закріплення знань, одержаних у процесі вивчення загальних та спеціальних навчальних дисциплін першого року навчання у магістратурі, набуття умінь та навичок практичної діяльності у предметній галузі викладацької та краєзнавчо-туристичної роботи. Під час проходження виробничої практики студент стає учасником практичної діяльності,

спостерігає і аналізує різні сторони роботи фахівців-практиків, які працюють в екскурсійній справі, вчать проводити краєзнавчо-туристичну роботу серед учнівської молоді.

1.4. Основні завдання практики:

- ознайомлення з діяльністю Комунального закладу «Харківська обласна станція юних туристів» Харківської обласної ради, який є центром навчально-виховної, методичної, масової роботи з туризму та краєзнавства серед учнівської молоді;
- закріплення студентами отриманих знань, умінь та навичок, формування професійних компетентностей учителя-географа, фахівця з краєзнавства та туризму;
- розвиток у студентів-практикантів інтересу до краєзнавчо-туристичної роботи;
- формування психолого-педагогічної готовності до роботи з учнями з використанням сучасних освітніх технологій, методів і прийомів краєзнавчо-туристичної діяльності;
- знайомство з конкретними умовами професійної діяльності;
- формування педагогічних здібностей на основі досвіду виробничої практики та формування навичок самоосвіти і самовдосконалення;
- складання екскурсійних маршрутів та їх апробація;
- виконання студентом-практикантом покладених на нього посадових обов'язків з метою закріплення професійних компетентностей;
- ознайомлення з особливостями сучасної екскурсійної справи.

1.5. Кількість кредитів – 6

1.6. Загальна кількість годин – 180

1.5. Характеристика практики	
Обов'язкова	
Денна форма навчання	Заочна (дистанційна) форма навчання
Рік підготовки	
1-й	1-й
Семестр	
2-й	2-й

1.7. Заплановані результати діяльності під час виробничої практики:

Фахові компетентності:

- оволодіння основами навчально-виховної, методичної, масової роботи з туризму та краєзнавства серед учнівської молоді;
- поглиблення знань про краєзнавчо-туристичну роботу;
- опанування інноваційних засобів, методів і форм та прийомів роботи з учнівською молоддю;
- здатність адаптуватися у педагогічному колективі та реалізовувати власний викладацький потенціал у колективній роботі для вирішення спільних задач навчання та виховання.

Знання:

- особливості побудови Зпозанавчальної та виховної роботи в галузі географії, економіки, краєзнавчо-туристичної діяльності;
- основні форми організації Зпозанавчальної роботи;
- сучасні концепції географічної освіти та їх відображення у шкільних програмах і підручниках;
- інноваційні підходи до навчання дисциплін географічного циклу, новітні методики та технології педагогічної майстерності;
- основні вимоги до рівня знань учнів, форми, методи і прийоми його перевірки та оцінювання, організація рефлексії;
- індивідуальний творчий стиль педагогічної діяльності;
- дидактична сутність методів навчання і можливості їх використання у Зоза навчальноїЗ процесі.

Уміння і навички:

- уміння планувати та організовувати навчальну, методичну, організаційну та виховну роботу з учнями;
- уміння встановлювати психологічний контакт з аудиторією;
- уміння готувати необхідні для занять наочні засоби, методичні рекомендації, дидактичне забезпечення у відповідності до пізнавальної мети заняття та обґрунтовано їх використовувати;
- уміння складати розгорнутий план-конспект виховного заняття;
- навички професійного і педагогічного спілкування із учнівською аудиторією;
- навички враховувати в ході З навчальноїЗ процесу індивідуальні вікові особливості учнів та рівень підготовки групи;
- навички будувати екскурсійні маршрути, проводити екскурсію;
- уміння й навички дотримуватися під час викладання матеріалу основних дидактичних принципів.

2. Тематичний план виробничої практики

Вступ. Ознайомлення з програмою практики. Інструктаж з техніки безпеки. Отримання індивідуальних завдань. Доведення до студентів змісту індивідуальних завдань.

Розділ 1. Підготовчий етап виробничої практики

У ході даного етапу практики студент :

- з'ясовує функції, мету, завдання виробничої практики;
- вивчає нормативно-правові документи, які регламентують діяльність учителя в ході освітнього процесу, зокрема: «Закон про освіту» та «Закон про загальну середню освіту», Лист МОН № 1/9-415 від 03.07.18 року «Щодо вивчення у закладах загальної середньої освіти навчальних предметів у 2018/2019 навчальному році», Лист ІМЗО № 22.1/10-2573 від 19.07.18 року Методичні рекомендації щодо розвитку STEM-освіти у закладах загальної середньої та позашкільної освіти на 2018/2019 навчальний рік, Концепцію Нової української школи, розпорядження Кабінету Міністрів України, накази Міністерства освіти і науки України, статут закладу освіти, до якого направлено практиканта;
- ознайомлюється з роботою в онлайн-системах Moodle та EdEra.

Розділ 2. Ознайомлення з діяльністю Комунального закладу «Харківська обласна станція юних туристів» Харківської обласної ради, підготовка розробок екскурсійного маршруту, плану екскурсії та виховного заходу.

У ході даного етапу практики студент:

- знайомиться з особливостями навчально-виховної, методичної, масової роботи з туризму та краєзнавства серед учнівської молоді з фіксацією власних спостережень у щоденнику;
- складає екскурсійний маршрут та план екскурсії;
- розробляє тематичний виховний захід, готує необхідні методичні та дидактичні матеріали для проведення заняття.

Розділ 3. Проведення екскурсій та залікових уроків, оформлення звітності.

У ході даного етапу практики студент:

- проводить екскурсію згідно складеного плану;
- проводить тематичний виховний захід (класний час), оформлює розробку проведеного заходу;
- відвідує заняття інших практикантів та бере участь в їх обговоренні;

- проводить анонімне опитування щодо доступності отриманих знань/простоти викладення матеріалу, виконує аналіз отриманих результатів;
- оформлює щоденник та звіт з практики;
- захищає результати практики на засіданні кафедри у встановленому порядку.

6. Структура виробничої практики

Назви розділів	Кількість годин									
	<i>денна форма</i>					<i>заочна форма</i>				
	усього	у тому числі				усього	у тому числі			
		Боза.	Кам.	Інд.	С.р.		Боза.	Кам.	інд.	с.р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
Розділ 1. Підготовчий етап виробничої практики										
Разом за розділом 1	60	10	10	15	20	60	10	10	15	20
Розділ 2. Ознайомлення з діяльністю Комунального закладу «Харківська обласна станція юних туристів» Харківської обласної ради, підготовка розробок екскурсійного маршруту, плану екскурсії та виховного заходу.										
Разом за розділом 2	60	20	20	15	10	60	20	20	15	10
Розділ 3. Проведення екскурсій та залікових уроків, оформлення звітності.										
Разом за розділом 3	60	20	10	15	15	60	20	10	15	15
Усього годин	180	50	40	45	45	180	50	40	45	45

4. Теми польових занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Відвідування навчально-виховних занять	10
2	Відвідування екскурсій	10
3	Проведення виховних занять	10
4	Відвідування занять, проведених іншими практикантами	10
5	Виконання обов'язків на конкретному робочому місці	10
Всього		50

Теми камеральних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Робота із збірками екскурсійних маршрутів	10
2	Робота з документацією організації	10
4	Підготовка екскурсійного маршруту та розробка виховного	10

	заходу	
5	Формулювання висновків, оформлення звіту, щоденника практики	10
Всього		40

5. Завдання для самостійної роботи

№ з/п	Види, зміст самостійної роботи	Кількість годин
1	Ознайомлення з нормативно-правовими документами, що регламентують діяльність в організації	10
2	Основні форми організації позанавчальної роботи	10
3	Професійне і педагогічне спілкування з учнівською аудиторією	10
4	Систематизація зібраної інформації	15
Всього		45

6. Індивідуальні завдання

-

7. Методи контролю

Виконання індивідуального завдання при проведенні виробничої практики передбачає підготовку звіту, де детально висвітлено всі види робіт, які було проведено студентом, проведені ним освітні та виховні заходи, у додатках – розроблений роздатковий матеріал (з дублюванням на електронному носії).

Звіт з виробничої практики має включати виконання всіх завдань, що передбачені програмою практики:

- розробка екскурсійного маршруту;
- розробка виховного заходу;
- заповнення щоденника практики.

По закінченню виробничої практики студенти повинні:

- заповнити та оформити щоденник практики (*форма надається керівником практики*);
- підготувати розробку екскурсійного маршруту (*форма надається керівником практики*);
- підготувати розробку позакласного заходу (*форма надається керівником практики*);
- виконати індивідуальне завдання та презентувати отримані результати у вигляді звіту (*форма надається керівником практики*).

8. Схема нарахування балів

Вид роботи	За звітну документацію	За захист результатів практики
Кількість балів	60 б.	40 б.
Розбаловка за видами роботи	Підготовка екскурсійного маршруту – до 15 б.; Проведення екскурсії та підготовка фотозвіту – до 10 б.; Підготовка розробки виховного заходу – до 10 б.; Оформлення звіту з практики згідно наданих вимог – до 5 б.; Коректне заповнення щоденника практики – до 10 б.; Грамотність оформлення текстового матеріалу – до 5 б.; Якість оформлення графічного та картографічного матеріалу – до 5 б.	До захисту допускаються студенти, які виконали програму практики, представили звіт згідно з встановленою формою. Якість та повнота розкриття теми дослідження під час виступу – до 10 б.; Якість та дотримання структури презентації – до 10 б.; Дотримання часу, відведеного на виступ – до 5 б.; Відповіді на запитання студентів та викладачів – до 10 б.; Участь у дискусії – до 5 б.;

Максимально можлива оцінка – 100 балів. Мінімальна оцінка за практику – 50 балів.

9. Шкала оцінювання

Сума балів за всі види навчальної діяльності протягом семестру	Оцінка для чотирирівневої шкали оцінювання
90-100	відмінно
70-89	добре
50-69	задовільно
1-49	незадовільно

10. Рекомендована література

Основна література:

1. Захаров С. В. Географічне краєзнавство і пізнавальні інтереси учнів (експериментальний аспект) // Краєзнавство і туризм: освіта, виховання, стиль життя: Матеріали міжнародної науково-практичної конференції (м. Херсон, 1998).— К.: Реформа, 1998.— С.38-40.
2. Захаров С. В. Науково-дослідницька діяльність школярів як засіб формування їх пізнавальних інтересів // Безперервна географічна освіта: інноваційні методи і технології: Матеріали IV міжнародн. наук.-метод. семінару (Харків, 1998).— Харків.— 1998.—С.42-43.
- 3.Кобернік С., Коваленко Р. Проблема корекції та контролю знань з географії в умовах реформування шкільної географічної освіти // Географія та основи економіки в школі. – 2002. – № 4. – С. 12–16.
- 4.Корнєєв В. П. Дидактичні ігри в курсі загальної географії // Географія та основи економіки в школі. – 2002. – № 5. – С. 17–21.
- 5.Корнєєв В. П. Сиротенко А.Й. Стандарти шкільної географічної освіти // Краєзнавство. Географія. Туризм. – 2001. – № 37. – С. 10–11.
- 6.Мезенцев К.В. Науково-дослідницький практикум з суспільної географії: Навчально-методичне видання. – К.: ДП «Прінт Сервіс», 2014. – 47 с.
- 7.Методика навчання географії в загальноосвітніх навчальних закладах: навчально-методичний посібник / С.Г.Кобернік, Р.Р. Коваленко, О.Я. Скуратович / За ред. С.Г. Коберніка. – К.: Навчальна книга, 2005. – 319 с.
8. Навчально-методичні рекомендації з педагогічної практики студентів педагогічних фахів / Укл. Ю.А. Гімаєва та ін. – Харків: ХНУ, 2008.
9. Нечепоренко Л.С. Педагогічна практика: Метод. рекомендації. – Харків: ХНУ, 2007.
- 10.Освітні технології: Навч.-метод. посіб. / За ред. О.М. Пехоти. - К.: А.С.К., 2001.
- 11.Педагогічні технології: Навч. посіб. для вузів / О.С. Падалка, А.М. Нісімчук, І.О. Смолюк та ін. - К.: Укр. енциклопедія, 1995.
- 12.Пилипенко І.О., Мальчикова Д.С. Методики суспільно-географічних досліджень (на матеріалах Херсонської області): Навч. посіб. – Херсон: ПП Вишемирський В.С., 2007. – 112 с.
- 13.Питюков В.Ю. Основы педагогической технологии: Учеб-метод. Пособие М.: Гном и Д., 2001.
- 14.Топузов О.М. Загальна методика навчання географії: Підручник / О.М. Топузов, В.М. Самойленко, Л.П. Вішнікіна.–К.: ДНВП «Картографія», 2012. – 512 с.
- 15.Усе для атестації вчителя географії та економіки: Норм.-правові документи. – Харків: Ранок, 2010.
- 16.Шипович Є.Й. Методика викладання географії. – К.: Вища школа, 1981. – 176 с.

Допоміжна література:

1. Журнали: «Географія та основи економіки в школі» за 2005-2018 рр..
2. Кобернік С.Г. Збірник завдань для самостійної роботи студентів з методики навчання географії: методичний посібник для студентів географічних спеціальностей вищих педагогічних навчальних закладів / С.Г. Кобернік. – К.: НПУ імені М.П. Драгоманова, 2010. – 80 с.
3. Кобернік С.Г. Методика навчання географії: Практикум для лабораторних занять студентів географічних спеціальностей вищих педагогічних навчальних закладів / С.Г. Кобернік. – К.: НПУ імені М.П. Драгоманова, 2014. – 106 с.
4. Кобернік С.Г. Науково-методичні засади географічної освіти в основній школі: монографія / С.Г. Кобернік. – К.: НПУ імені М.П. Драгоманова, 2012. – 346 с.
5. Комплект шкільних підручників, атласів, робочих зошитів, контурних карт з географії 5-10 класів.
6. Корнєєв В. П. Оцінювання практичних робіт з географії у 5–10 класах загальноосвітніх шкіл за 12-бальною шкалою / В.П. Корнєєв, Г.О. Ковальчук, Л.Б. Паламарчук, Л.І. Круглик – Кам'янець-Подільський: Абетка НОВА, 2001. – 64 с.
7. Методика викладання географії в школі: Навч. посіб. / За ред. С.Г. Коберніка. - К.: Стафед-2, 2000.
8. Настільна книга молодого вчителя географії та економіки / Укл. О.М. Саввич. – Харків: Ранок, 2010.
9. Нечепоренко Л.С. Про педагогічну майстерність. - Харків: ХДУ, 1995.
10. Програми для загальноосвітніх навчальних закладів. Географія: 6-10 класи. - К.: Освіта, 2016.

10. Посилання на інформаційні ресурси в Інтернеті, відео-лекції, інше методичне забезпечення

1. Онлайн курс на EdEra «Географія: Загальна географія» [електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://courses.ed-era.com/courses/EdEra/g102/G102/about>
2. Офіційний сайт Головного управління статистики у Харківській області. – Режим доступу: <http://kh.ukrstat.gov.ua/>
3. Офіційний сайт Державної служби статистики України. – Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua/>
4. Офіційний сайт Міністерства освіти і науки України. – Режим доступу: <https://mon.gov.ua/ua>
5. Офіційний сайт Харківської обласної державної адміністрації. – Режим доступу: <http://kharkivoda.gov.ua>
6. Центр електронного навчання ХНУ імені В. Н. Каразіна [електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://dist.karazin.ua/moodle/course/index.php>